

Kukuak jotzen duenean

Antton Izagirre

Aurten ere, martxo-apirilean, kukua lehen aldiz entzun dugunean, txanpon batzuen bila patrikak tentatu ditugu eta hasperen egin dugu.

Kukuak jotzen duenean, aldean dirua baldin badugu, ez omen dugu urte osoan diru beharrik izango. Urte garai horretan, gure aitak, basoko lanetik bueltan, «gaur kukuak jo du» esango zigun eta patrikan zituen txanponak harrotasunez erakutsiz, «aurten ez zait txanponik faltako» botako zuen. Basoan ez zuen diru beharrik, baina «kukuak jotzen duenerako» gainean eramango zituen txanpon batzuk, bederen.

Geroztik, haien irakaspenari jarraituz, kukuak jotzen duenean, adi-adi jarri, pausoa gelditu eta behin eta birritan kukuaren

kantua entzungo dugu. «Aurten ez dugu dirurik faltako», aitortuko dugu erdi brome-tan. Sinetsi ala ez, hala botako dugu.

Gure aurrekoengandik datorkigun legatuaz pentsatzen jarrita, haien anbizioen xumetasunean aurki dezakegu parabolaren zentzua. Bizitzeko premiazkoa zuten horretan gabeziarik ez izatea zen “ku-ku, ku-ku” hark iragar zezakeena; ez inolaz ere, betirako aberastasunik. Ondo ikasia zuten, lan nekezaren ondorio zela bizimodua aurrera ateratzeko aukera bakarra.

Gaur egun, ordea, aberaste azkarraren kultura gailentzen ari zaigun honetan, beste kuku batek hartu digu gaina. Belaunaldi berrien belarrietan “ku-ku” hotsak bestelakoak izaten ari dira. Cristiano Ronaldo, Messi eta antzeko ereduak dituzte begiz joak. Ez

du axola horiek zer abilezia erabili duten aberasteko.

Badakigu trikimailuak erabili dituztela, legeari muzin eginez, kirolari, aktore eta pertsona ezagunek paradisu fiskaletan dirua gorde dutela, badakigu hango eta hemengo politikariek beren aberastasunerako boterea erabili dutela, badakigu bankuek guztion dirutik milioiak jaso dituztela; jakin badakigu... baina haien gehiegikeriak salatu baino, maizago eta errazago hartu izan ditugu begitan, bizitza premiak bultzatuta gure lurretara helduko diren etorkin txiroak.

Gauzak bere onera ekartze aldera premiazkoa dugu geure eremu sozialetan, eskola, aisialdi eta lagunarteetan arbasoen “kukuaren kultura” aldarrikatzea.

Berriz ere, kukuak jotzen duenean... •

Bi herri, bihotz bakarra

Miren Azkarate

Banuen, edo hobeto esanda, badut kamiseta bat “Bi herri, bihotz bakarra” leloa duena idatzita bi banderen goialde eta behealdean. Nerabe nintzela sarri erabiltzen nuen, lepoa eta behealdea moztua garaiak eskatzen zuen bezala. Gaur egun, amatxoren etxeko armairu batean dut gordeta, nahiz eta ez erabili, ezin izan dudalako inoiz bota. Banderetako bat, txuri, gorri eta orlegia, ikurrina. Bestea, aldiz, txuri, gorri eta urdina, kubatarra.

Aurreko astean, Euskal Herriko txoko ezberdinetan, bi herrien arteko elkartasun ekimenak burutu dira, horien artean Pasai Donibanen. Janari, edari eta dantza tailerrak, hitzaldiak, kontzertuak, mahai inguruak, eta abar antolatu ziren. Horietako bateko protagonistak Kuban dauden euskal iheslari eta

deportatu politikoen seme-alabak izan ginen. Bertan, gutako bakoitzarentzat egoera honek zer suposatu duen (eta suposatzen duen oraindik ere), gure bizipenak, malkoak eta barreak, anekdotak azaldu genituen.

Ez pentsa, gure bigarren aldía zen denak, edo behintzat seme-alabetako batzuk elkartzen ginena. Lehen aldian Fidel Castrori esker egin genuen. Hura hil zenean Donostian egin zitzaion omenaldi batek batu gintuen eta “Cubatarrak” izeneko Whatsapp talde bati esker harremanetan jarraitzen dugu. Gure gurasoak Euskal Herriaren aldeko borrokak eta maitasunak batu zituen Iparraldean, bertan iheslari zirela. Bertako babesa galdu zutenean, Kubarena jaso zuten eta horrela herri hartako borrokak eta maitasunak batu zituen berriro, gaurdaino, 30 urtez.

Guri, haien seme-alabei, bi herrien aldeko maitasuna eta borrokaren konpromisoa helarazi dizkigute jaio ginetik, eta, horregatik, eraman izan dut beti harrotasun handiz kamiseta hura eta aldarria leku guztietara. Gaurkoan, nire anaiak aste horren barruan burutu zen ekitaldi politikoan bota zuen bertsorekin amaituko dut: «Pinar del Rio-ko ixkinatik/ Guantanamoko puntara/ mila eta ehun kilometrotan/ iraultza baten islada/ Euskal Herri aske batentzako/ eredu dugun irla da/ ideia eta armaz defendatuta/ orain ideia arma da/ Iratiko basoetan hasi/ eta Sierra Maestrara/ non hago Urepeleko artzain/ hasta siempre Che Guevara/ Txomin Iturberen bigotetik/ Fidenten bizarretara/ iraultza txiki nahiz handietan/ elkarrekin joango gara». •